

Warszawa, dnia 23 października 2025 r.

Poz. 23

**OBWIESZCZENIE
PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO**

z dnia 23 października 2025 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst zarządzenia nr 19/2016 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP z 2024 r. poz. 7), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych zarządzeniem nr 13/2025 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 13 maja 2025 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP poz. 4).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity zarządzenia nie obejmuje § 2 zarządzenia nr 13/2025 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 13 maja 2025 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP poz. 4), który stanowi:

„§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2025 r.”.

Prezes Narodowego Banku Polskiego: *A. Glapiński*

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 23 października 2025 r. (poz. 23)

ZARZĄDZENIE NR 19/2016 PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

z dnia 17 sierpnia 2016 r.

w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki

Na podstawie art. 68 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

§ 1. 1. Zarządzenie określa sposób i tryb:

- 1) przeliczania, sortowania i pakowania banknotów i monet oraz oznaczania ich opakowań przez banki;
- 2) wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w banknoty i monety;
- 3) oznaczania opakowań banknotów i monet waluty polskiej oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w banknoty i monety waluty polskiej, w przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128 przez bank, który jest uczestnikiem GS1, z tym że bank nie musi być uczestnikiem GS1, jeżeli uczestnikiem GS1 jest przedsiębiorca, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2.

2. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do banknotów i monet kolekcjonerskich.

§ 2. 1. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:

- 1) etykiecie GS1-128 – należy przez to rozumieć etykietę z kodem kreskowym GS1-128, wykonaną z białego, matowego papieru przeznaczonego do wydruku termotransferowego, zapewniającego trwałość informacji znajdujących się na niej, o wymiarach:
 - a) 50 mm × 80 mm,
 - b) 33 mm × 65 mm, w przypadku wiązek sformowanych przez producenta;
- 2) GS1 – należy przez to rozumieć globalny, międzynarodowy i międzybranżowy system obejmujący standardy identyfikacyjne i komunikacyjne, w tym elektronicznej wymiany danych;
- 3) GTIN – należy przez to rozumieć unikatowy, globalny numer, służący do identyfikacji opakowań banknotów i monet np. wiązek, pakietów, woreczków jednostkowych, w podziale na banknoty lub monety nadające się do obiegu lub nienadające się do obiegu oraz według ich wartości nominalnej, składający się z czternastu cyfr, przydzielony przez Narodowy Bank Polski, uwzględniony w krajowej liście GTIN, udostępnionej na stronie internetowej Narodowego Banku Polskiego;
- 4) identyfikacji klienta – należy przez to rozumieć identyfikację polegającą na ustaleniu, w sposób bezpośredni lub pośredni, klienta dokonującego wpłaty do urządzenia obsługiwanego przez klienta, przy wykorzystaniu numeru rachunku bankowego;
- 5) identyfikatorze – należy przez to rozumieć symbol cyfrowy lub literowy zastępujący podpis pracownika lub podpisy zespołu pracowników, indywidualnie przypisany pracownikowi lub zespołowi pracowników;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1685 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146, 222, 525, 769, 820, 1069, 1170, 1191 i 1216.

- 6) Identyfikatorze zastosowania IZ – należy przez to rozumieć ustandaryzowane oznaczenie pól, złożonych z dwóch lub więcej cyfr, które w sposób unikatowy określają rodzaj i format następującej po nich informacji np. po IZ (01) występuje GTIN, po IZ (13) występuje data pakowania;
- 7) kliencie – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej;
- 8) kodzie kreskowym GS1-128 – należy przez to rozumieć kod kreskowy, jako nośnik danych, w którym zapisane są takie dane jak GTIN, SSCC, a także inne informacje w formie Identyfikatora zastosowania IZ, służący do identyfikacji opakowania banknotów lub monet;
- 9) opasce – należy przez to rozumieć opaskę wykonaną z białego papieru o szerokości od 25 mm do 40 mm;
- 10) oznaczeniu – należy przez to rozumieć:
 - a) plombę samozaciskającą, przywieszkę do worka przesyłkowego, worka zbiorczego lub woreczka jednostkowego, przywieszkę z pakietu, etykietę z pudła, wiązki lub półwiązki,
 - b) plombę samozaciskającą z umieszczoną etykietą GS1-128 do worka przesyłkowego, worka zbiorczego lub woreczka jednostkowego, etykietę GS1-128 z pudła, worka zbiorczego wykonanego z folii, wiązki, pakietu lub woreczka jednostkowego wykonanego z folii, w przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128;
- 11) paczce – należy przez to rozumieć 100 banknotów tej samej wartości nominalnej i tego samego rozmiaru, ułożonych w dowolnym kierunku, na które nałożona jest opaska;
- 12) (uchylony);
- 13) pakiecie – należy przez to rozumieć 10 rulonów monet, tej samej wartości nominalnej i tej samej średnicy, zapakowanych w przezroczystą folię termokurczliwą lub próżniowo przy użyciu urządzenia foliującego;
- 14) plombie samozaciskającej – należy przez to rozumieć plombę wykonaną z tworzywa sztucznego, zawierającą umieszczone na fladze w sposób trwały w szczególności informacje:
 - a) indywidualny numer plomby, nazwę lub numer banku albo nazwę przedsiębiorcy,
 - b) indywidualny numer plomby, nazwę lub numer banku albo nazwę przedsiębiorcy z jednej strony flagi oraz miejsce na etykietę GS1-128 z drugiej strony flagi;
- 15) półwiązce – należy przez to rozumieć 5 paczek o tej samej wartości nominalnej walut obcych, ułożonych w taki sposób, że wszystkie opaski znajdują się jedna nad drugą, zapakowanych w przezroczystą folię;
- 16) (uchylony);
- 17) przeliczaniu – należy przez to rozumieć ustalanie liczby banknotów lub monet oraz ich wartości nominalnej;
- 18) pudle – należy przez to rozumieć opakowanie zawierające 10 wiązek banknotów tej samej wartości nominalnej, wykonane z tektury, o wymiarach nie większych niż 44 cm × 33 cm × 13 cm, z zabezpieczeniami w postaci:
 - a) skrzydełek blokujących, znajdujących się po obu stronach klapy zamykającej pudło, umieszczonych w kieszeniach znajdujących się po obu stronach pudła,
 - b) perforacji znajdujących się na obu brzegach przedniej strony klapy zamykającej pudło
– uniemożliwiających jego otwarcie bez zerwania zabezpieczeń;
- 19) różnicy kasowej – należy przez to rozumieć niezgodność (niedobór lub nadwyżkę) wynikającą ze stwierdzenia w opakowaniu:
 - a) niezgodności między faktyczną liczbą banknotów lub monet znajdujących się w opakowaniu a liczbą zadeklarowaną,
 - b) banknotów lub monet o wartości nominalnej innej niż zadeklarowana,

- c) banknotów lub monet podejrzanych co do autentyczności,
 - d) banknotów lub monet zużytych lub uszkodzonych, które:
 - zgodnie z odrębnymi przepisami przekazuje się do wymiany do Centrali NBP,
 - nie podlegają wymianie w pełnej wartości nominalnej;
- 20) rulonie – należy przez to rozumieć 50 monet waluty polskiej albo 50 lub mniej monet walut obcych, tej samej wartości nominalnej i tej samej średnicy, ułożonych w taki sposób, że ich powierzchnie się stykają, zapakowanych w papier rulonowy;
- 21) saszetce – należy przez to rozumieć 100 monet o tej samej wartości nominalnej lub 50 monet o wartości nominalnej 2 złote, wykonanych ze stopu Nordic Gold, zapakowanych w woreczek z przezroczystej folii, na którym zamieszczone są w szczególności następujące informacje: wartość nominalna monet, liczba monet i łączna wartość monet w saszetce;
- 22) sortowaniu – należy przez to rozumieć podzielenie banknotów lub monet według wartości nominalnej oraz oddzielenie banknotów nadających się do obiegu od banknotów nienadających się do obiegu oraz oddzielenie monet nadających się do obiegu od monet nienadających się do obiegu;
- 23) sprawdzaniu sumarycznym – należy przez to rozumieć ustalanie liczby:
- a) wiązek w pudłach,
 - b) wiązek lub półwiązek w workach przesyłkowych,
 - c) paczek w wiązkach lub półwiązkach,
 - d) (uchylona),
 - e) woreczków jednostkowych z monetami lub pakietów w workach zbiorczych,
 - f) saszetek w workach zbiorczych,
 - g) rulonów w pakietach
- oraz wartości nominalnej banknotów lub monet znajdujących się w tych opakowaniach i ich zgodności z informacjami zamieszczonymi na tych opakowaniach lub oznaczeniach opakowań;
- 24) SSCC – należy przez to rozumieć unikatowy, seryjny numer, służący do identyfikacji opakowań np. pudła, worka przesyłkowego, worka zbiorczego, przedstawiony jako kod kreskowy GS1-128, składający się z osiemnastu cyfr, który może być ponownie użyty po 120 miesiącach od otwarcia danego opakowania;
- 25) urządzeniu – należy przez to rozumieć urządzenie do przeliczania lub sortowania, lub sprawdzania autentyczności banknotów lub monet, obsługiwane przez pracownika lub zespół pracowników albo klienta;
- 26) urządzeniu opaskującym – należy przez to rozumieć urządzenie nakładające opaskę na paczkę;
- 27) walucie polskiej – należy przez to rozumieć znaki pieniężne (banknoty i monety) w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1131);
- 28) walutach obcych – należy przez to rozumieć znaki pieniężne (banknoty i monety) w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy, o której mowa w pkt 27;
- 29) wiązce – należy przez to rozumieć 10 paczek o tej samej wartości nominalnej, zapakowanych w przezroczystą folię, ułożonych w taki sposób, że:
- a) wszystkie opaski znajdują się jedna nad drugą,
 - b) 5 pierwszych paczek w wiązce ułożonych jest opaskami w lewą stronę, a 5 następnych paczek – w prawą stronę wiązki, w przypadku wiązek formowanych przez producenta;
- 30) woreczku jednostkowym – należy przez to rozumieć woreczek wykonany z tkaniny, o wymiarach 14 cm × 20 cm – do monet o wartości nominalnej od 1 grosza do 20 groszy, lub 18 cm × 32,5 cm – do monet o wartości nominalnej od 50 groszy do 5 złotych, lub woreczek wykonany z przezroczystej folii;

- 31) worku przesyłkowym – należy przez to rozumieć worek z kapslami, wykonany z tkaniny, o wymiarach 50 cm × 80 cm;
- 32) worku zbiorczym – należy przez to rozumieć worek o wymiarach 35 cm × 50 cm:
- a) z kapslami, wykonany z tkaniny, lub
 - b) worek z przezroczystej folii – w przypadku worka formowanego przez producenta.

2. Użyte w zarządzeniu określenie „pobieranie lub odprowadzanie banknotów i monet” oznacza zaopatrywanie banków w banknoty i monety.

§ 3. Przepisy zarządzenia stosuje się odpowiednio do Narodowego Banku Polskiego zwanego dalej „NBP”, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.

§ 4. 1. Banki określają w umowach w sprawie pobierania i odprowadzania banknotów lub monet, w szczególności:

- 1) warunki pobierania i odprowadzania banknotów lub monet oraz sposób postępowania w przypadku: stwierdzenia uszkodzenia opakowania banknotów lub monet, uszkodzenia jego oznaczenia lub stwierdzenia różnicy kasowej;
- 1a) sposób oznaczania opakowań banknotów i monet waluty polskiej oraz wykonywania czynności związanych z pobieraniem i odprowadzaniem banknotów i monet waluty polskiej z zastosowaniem kodów kreskowych GS1-128;
- 2) przedsiębiorcę, w przypadku powierzenia przedsiębiorcy wykonywania czynności przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet;
- 3) sposób i tryb przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów lub monet wycofanych z obiegu na podstawie odrębnych przepisów.

2. Na podstawie umów, o których mowa w ust. 1, banki mogą stosować w obrocie między sobą inny niż określony w zarządzeniu sposób i tryb:

- 1) pakowania i oznaczania opakowań banknotów lub monet pod warunkiem, że sposób pakowania uniemożliwi naruszenie opakowania lub jego oznaczenia;
- 2) przeliczania, sortowania oraz oznaczania opakowań banknotów lub monet walut obcych oraz wykonywania czynności związanych z pobieraniem lub odprowadzaniem tych znaków.

3. Banki zaopatrują się w worki przesyłkowe, worki zbiorcze, woreczki jednostkowe oraz inne opakowania i ich oznaczenia we własnym zakresie.

§ 5. Warunki i tryb postępowania z banknotami i monetami podejrzanymi co do autentyczności oraz zasady i tryb wymiany banknotów i monet, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej regulują odrębne przepisy.

§ 6. 1. Sprawdzanie sumaryczne, przeliczanie, sortowanie oraz sprawdzanie autentyczności banknotów lub monet pobranych z NBP jest monitorowane i rejestrowane.

2. W uzasadnionych przypadkach sprawdzanie sumaryczne, przeliczanie, sortowanie oraz sprawdzanie autentyczności banknotów lub monet pobranych z NBP może odbywać się w obecności drugiego pracownika przy zapewnieniu możliwości wzajemnej obserwacji, o ile umowy, o których mowa w § 4, tak stanowią.

DZIAŁ II

WALUTA POLSKA

Rozdział 1

Sposób i tryb przeliczania i sortowania banknotów i monet

§ 7. 1. Przeliczanie i sortowanie oraz sprawdzanie autentyczności banknotów lub monet wykonywane jest przy użyciu urządzenia albo ręcznie, przy czym:

- 1) udział banknotów ręcznie przeliczonych, przesortowanych oraz sprawdzonych pod kątem autentyczności w całkowitej liczbie banknotów wszystkich wartości nominalnych, nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu, przeliczonych, przesortowanych oraz sprawdzonych pod kątem autentyczności przez dany bank, nie może przekraczać 10% w danym kwartale;
- 2) w przypadku przeznaczenia banknotów do urządzeń obsługiwanych przez klienta, banknoty przelicza się, sortuje oraz sprawdza autentyczność przy użyciu urządzeń obsługiwanych przez pracownika lub zespół pracowników.

2. W trakcie przeliczania lub sortowania lub sprawdzania autentyczności banknotów sprawdzana jest ich jakość obiegowa, zgodnie z kryteriami określonymi w załącznikach nr 1 i 2 do zarządzenia, z zastrzeżeniem ust. 10.

3.²⁾ W przypadku banknotów, urządzenia, o których mowa w ust. 1, powinny:

- 1) sprawdzać jakość obiegową banknotów zgodnie z kryteriami określonymi w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) spełniać wymagania określone w załączniku nr 3 do zarządzenia;
- 3) klasyfikować banknoty zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia.

3a.³⁾ Potwierdzeniem spełnienia wymogów, o których mowa w ust. 3, są testy weryfikujące urządzenia; informacja o testach jest udostępniona na stronie internetowej NBP.

4.⁴⁾ Tryb i szczegółowe zasady przekazywania przez banki do NBP danych o liczbie urządzeń danego rodzaju, o liczbie banknotów lub monet przeliczonych, przesortowanych i sprawdzonych pod kątem autentyczności oraz wprowadzonych ponownie do obrotu regulują odrębne przepisy.

5. Banknoty posiadające uszkodzenia, o których mowa w załączniku nr 1 lub 2 do zarządzenia, uznaje się za nienadające się do obiegu.

6. Podczas ręcznego przeliczania, sortowania oraz sprawdzania autentyczności, banknoty z zagięciami rozprostowuje się, a banknoty rozdarte lub przerwane podkleja się jednostronnie od strony odwrotnej banknotu.

7. (uchylony).

8. W trakcie sortowania monet – za nienadające się do obiegu uznaje się monety mające uszkodzenia typu mechanicznego, wytarte, o zmienionej barwie, skorodowane, w tym również uszkodzone wskutek umieszczenia na nich trwałego napisu, rysunku lub innego znaku.

9. W przypadku przeliczania, sortowania lub sprawdzania autentyczności:

- 1) banknotów z:
 - a) wiązki pozostawia się:
 - opaskę zdjętą z dowolnej paczki danej wiązki, a pozostałe opaski niszczy się przez przedarcie lub przecięcie co najmniej na dwie części,
 - folię albo folię z etykietą GS1-128, w którą zapakowana była wiązka,
 - pasek z przezroczystej folii z etykietą GS1-128 i folię albo folię z etykietą GS1-128, albo folię, w którą zapakowana była wiązka – w przypadku wiązki sformowanej przez producenta
 - po stwierdzeniu zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności banknotów w wiązce, pozostawioną opaskę, folię i pasek z przezroczystej folii niszczy się przez przedarcie lub przecięcie co najmniej na dwie części,

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 zarządzenia nr 13/2025 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 13 maja 2025 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP poz. 4), które weszło w życie z dniem 1 lipca 2025 r.

³⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 zarządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 zarządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

- b) paczek, niewchodzących w skład wiązki, pozostawia się opaskę, zdjętą z danej paczki, do czasu stwierdzenia zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności banknotów w tej paczce, a następnie opaskę niszczy się w sposób określony w lit. a;
- 2) monet z rulonów, saszetek, pakietów, woreczków jednostkowych lub worków zbiorczych, zawierających monety luzem, pozostawia się opakowanie rulonu, folię z saszetki, przywieszkę z pakietu, woreczka jednostkowego lub worka zbiorczego z monetami, folię z pakietu lub z woreczka jednostkowego z etykietą GS1-128 oraz plombę samozaciskającą z umieszczoną etykietą GS1-128 z woreczka jednostkowego lub worka zbiorczego z monetami, do czasu stwierdzenia zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności monet, a następnie niszczy się je w sposób określony w pkt 1, a w przypadku etykiety GS1-128 umieszczonej na fladze plomby samozaciskającej, przez jej przekreślenie w sposób trwały.

10. NBP, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, może stosować inne kryteria jakości obiegowej banknotów niż określone w załącznikach nr 1 i 2 do zarządzenia.

Rozdział 2

Sposób i tryb pakowania i oznaczania opakowań banknotów

§ 8. Paczkę formuje się z banknotów:

- 1) nadających się do obiegu;
- 2) nienadających się do obiegu;
- 3) łącznie nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu.

§ 9. 1. Formowanie paczki dokonywane jest przy użyciu urządzenia lub urządzenia opaskującego albo ręcznie.

2. Na banknoty nadające się do obiegu nakłada się opaskę, na której zamieszcza się w szczególności następujące informacje: datę sformowania paczki, liczbę banknotów w paczce oraz podpis lub identyfikator.

3. Na banknoty nienadające się do obiegu lub łącznie banknoty nadające się do obiegu i nienadające się do obiegu, nakłada się opaskę, na której oprócz informacji, o których mowa w ust. 2, zamieszcza się dodatkowo litery „ON”.

4. (uchylony).

5. W przypadku formowania paczki:

- 1) przy użyciu urządzenia albo urządzenia opaskującego – opaska nakładana jest w miejscu właściwym dla tych urządzeń;
- 2) ręcznie – opaska nakładana jest na lewym brzegu banknotów.

6. W przypadku formowania paczki z banknotów przeliczonych przy użyciu urządzenia, obok podpisu lub identyfikatora, można zamieścić dodatkowo literę „M”.

§ 10. Wiazkę formuje się z paczek sformowanych z banknotów:

- 1) nadających się do obiegu;
- 2) nienadających się do obiegu;
- 3) łącznie nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu.

§ 11. 1. Formowanie wiązki dokonywane jest przy użyciu urządzenia albo ręcznie.

2. Ręcznego formowania wiązki dokonuje:

- 1) pracownik, który przy użyciu urządzenia lub urządzenia opaskującego albo ręcznie sformował wszystkie paczki;

2) jeden z pracowników wchodzących w skład zespołu obsługującego urządzenie, o których mowa w pkt 1, przy użyciu których sformowane zostały wszystkie paczki.

3. Ręcznego formowania wiązki z paczek sformowanych przez pracownika lub zespół pracowników, o których mowa w ust. 2, może dokonać inny pracownik, pod warunkiem, że przed sformowaniem wiązki, pracownik ten sprawdzi zgodność liczby banknotów we wszystkich paczkach wchodzących w skład danej wiązki i zamieści podpis lub identyfikator na odwrotnej stronie opasek sprawdzonych paczek.

4. Pracownik formujący wiązkę, zamieszcza na etykiecie, naklejonej w sposób trwały na folii, nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, datę sformowania wiązki, wartość nominalną banknotów, liczbę banknotów, łączną wartość banknotów znajdujących się w wiązce oraz podpis lub identyfikator, a w przypadku wiązki, o której mowa w § 10 pkt 2 i 3, dodatkowo litery „ON”.

5. Podpis lub identyfikator oraz informacje, o których mowa w ust. 4, mogą być zastąpione przez zastosowanie innej technologii, zapewniającej trwałość opakowania i zamieszczonych na nim informacji.

6. Nie wymaga się zamieszczania podpisu lub identyfikatora i informacji, o których mowa w ust. 4, na wiązkach sformowanych przy użyciu urządzenia działającego w cyklu zamkniętym, z tym że na opaskach paczek, oprócz informacji, o których mowa w § 9 ust. 2, zamieszcza się wartość nominalną banknotów znajdujących się w paczkach oraz nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku.

7. W przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128 formując wiązkę z paczek sformowanych z banknotów:

- 1) nadających się do obiegu,
- 2) nienadających się do obiegu,
- 3) łącznie nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu

– zamieszcza się w sposób trwały na folii etykietę GS1-128; przykładową etykietę określa załącznik nr 4a do zarządzenia.

§ 12. 1. Worek przesyłkowy z banknotami formuje się dla banknotów:

- 1) nadających się do obiegu,
- 2) nienadających się do obiegu,
- 3) łącznie dla nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu

– do którego zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 5 do zarządzenia, a w przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128 na fladze plomby samozaciskającej zamieszcza się etykietę GS1-128; przykładową etykietę określa załącznik nr 5a do zarządzenia.

2. Formowanie worka przesyłkowego z banknotami polega na umieszczeniu w worku wiązek zawierających banknoty, o których mowa w ust. 1, tej samej wartości nominalnej, w liczbie 20 000 sztuk oraz zamknięciu i oznaczeniu worka w sposób określony w ust. 3 i § 13.

3. Pracownik lub pracownicy odpowiadający za zawartość worka przesyłkowego z banknotami, o którym mowa w ust. 2, zamieszczają podpisy lub identyfikatory na przywieszce, której wzór stanowi załącznik nr 5 do zarządzenia oraz nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku i datę sformowania worka, a w przypadku worka, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, dodatkowo litery „ON”.

4. Dopuszcza się umieszczenie w worku przesyłkowym wiązek zawierających banknoty, o których mowa w ust. 1, tej samej wartości nominalnej, w liczbie 10 000 sztuk lub 5000 sztuk, do których zakłada się przywieszkę bez nadruku, na której zamieszcza się:

- 1) symbol oznaczający liczbę tysięcy sztuk banknotów danej wartości nominalnej, sformowanych w wiązki;
- 2) symbol oznaczający wartość nominalną banknotów, o którym mowa w załączniku nr 5 do zarządzenia;
- 3) nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, datę sformowania worka;
- 4) podpisy lub identyfikatory pracowników formujących worek i odpowiadających za jego zawartość, a w przypadku worka, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, dodatkowo litery „ON”.

§ 13. 1. Worek przesyłkowy z banknotami zamyka się i oznacza przez jednokrotne przeciągnięcie przez wszystkie kapsle plomby samozaciskającej:

- a) i jej zaciśnięcie, a następnie założenie drugiej plomby samozaciskającej wraz z przywieszką, na fałdy worka i jej zaciśnięcie,
- b) z zamieszczoną na fałdzie etykietą GS1-128 i jej zaciśnięcie, a następnie założenie drugiej plomby samozaciskającej na fałdy worka i jej zaciśnięcie.

2. W przypadku formowania worka zbiorczego z banknotami przepisy ust. 1 i § 12 stosuje się odpowiednio.

§ 14. W przypadku, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2:

- 1) na wiązkach i przywieszkach do worków przesyłkowych zamieszcza się dodatkowo nazwę przedsiębiorcy;
- 2) na etykietach GS1-128, umieszczonych na flagach plomb samozaciskających do worków przesyłkowych, w SSCC zawiera się prefix GS1 przydzielony przedsiębiorcy.

Rozdział 3

Sposób i tryb pakowania i oznaczania opakowań monet

§ 15. Z monet:

- 1) nadających się do obiegu, tej samej wartości nominalnej i tej samej średnicy, formuje się rulony, pakiety, woreczki jednostkowe oraz worki zbiorcze;
- 2) luzem:
 - a) nadających się do obiegu,
 - b) nienadających się do obiegu,
 - c) łącznie nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu– tej samej wartości nominalnej i tej samej średnicy, formuje się worki zbiorcze.

§ 16. Na rulonie zapakowanym w papier rulonowy, którego wzór stanowi załącznik nr 7 do zarządzenia, nie wymaga się zamieszczania daty sformowania rulonu oraz podpisu lub identyfikatora.

§ 17. Pracownik lub jeden z pracowników wchodzących w skład zespołu formującego pakiet zamieszcza podpis lub identyfikator oraz nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz datę sformowania pakietu na przywieszce, której wzór stanowi załącznik nr 8 do zarządzenia, a następnie umieszcza przywieszkę pod folią przed jej zamknięciem.

§ 17a. W przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128, formując pakiet zamieszcza się w sposób trwały na folii etykietę GS1-128; przykładową etykietę określa załącznik nr 8a do zarządzenia.

§ 18. 1. Woreczek jednostkowy z monetami formuje się dla monet nadających się do obiegu.

2. Formowanie woreczka jednostkowego z monetami polega na umieszczeniu w woreczku 500 sztuk monet nadających się do obiegu, luzem lub w rulonach, zamknięciu i oznaczeniu woreczka w sposób określony w § 19 i § 20.

§ 19. 1. Woreczek jednostkowy z monetami, wykonany z tkaniny, zamyka się i oznacza przez założenie i zaciśnięcie plomby samozaciskającej na fałdy woreczka wraz z przywieszką, której wzór stanowi załącznik nr 8 do zarządzenia.

2. Pracownik formujący woreczek jednostkowy z monetami zamieszcza na przywieszce w szczególności następujące informacje: nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, datę sformowania woreczka oraz podpis lub identyfikator.

3. Woreczek jednostkowy z monetami, wykonany z folii, zamyka się przez zgrzewanie lub w inny sposób, z tym że zastosowana folia i technologia zamknięcia powinna zapewniać trwałość opakowania.

4. Przed zamknięciem woreczka umieszcza się w nim przywieszkę, o której mowa w ust. 1; woreczek można też oznaczyć w inny sposób, pod warunkiem zamieszczenia wszystkich wymaganych informacji znajdujących się na przywieszce.

5. W przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128, formując woreczek jednostkowy z monetami w rulonach lub z monetami luzem, zamieszcza się w sposób trwały na folii lub na fladze plomby samozaciskającej etykietę GS1-128; przykładową etykietę określa odpowiednio załącznik nr 8a lub 9a do zarządzenia.

§ 20. 1. Woreczki jednostkowe, pakiety z monetami lub monety luzem tej samej wartości nominalnej umieszcza się w worku zbiorczym.

2. Worek zbiorczy z monetami formuje się:

- 1) dla monet nadających się do obiegu;
- 2) dla monet nienadających się do obiegu;
- 3) łącznie dla monet nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu.

3. Formowanie worka zbiorczego z monetami polega na:

- 1) umieszczeniu w worku:
 - a) pakietów lub woreczków jednostkowych z monetami nadającymi się do obiegu – w liczbie określonej w załączniku nr 10 do zarządzenia,
 - b) saszetek – w liczbie określonej w załączniku nr 11 do zarządzenia,
 - c) monet luzem:
 - nadających się do obiegu,
 - nienadających się do obiegu,
 - łącznie nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu
 - w podziale na wartości nominalne, w liczbie określonej w załączniku nr 10 do zarządzenia;
- 2) zamknięciu i oznaczeniu worka w sposób określony w § 13, z tym że do worka zawierającego monety:
 - a) nadające się do obiegu – zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 12 do zarządzenia, z tym że w przypadku saszetek zamieszcza się wyraz „saszetek” oraz ich liczbę, a w przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128, na fladze plomby samozaciskającej zamieszcza się etykietę GS1-128; przykładową etykietę określa odpowiednio załącznik nr 12a lub 12b do zarządzenia,
 - b) nienadające się do obiegu albo łącznie nadające się do obiegu i nienadające się do obiegu – zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 12 do zarządzenia, na której dodatkowo zamieszcza się litery „ON”, z tym że nie wypełnia się przywieszki w zakresie informacji dotyczącej liczby woreczków i pakietów, a w przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128, na fladze plomby samozaciskającej zamieszcza się etykietę GS1-128; przykładową etykietę określa załącznik nr 12c do zarządzenia.

4. Pracownik lub pracownicy odpowiadający za zawartość worka zbiorczego z monetami zamieszczają na przywieszce w szczególności następujące informacje: nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, datę sformowania worka oraz podpisy lub identyfikatory.

§ 21. W przypadku, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2:

- 1) na pakietach, przywieszkach do worków zbiorczych lub woreczków jednostkowych zamieszcza się dodatkowo nazwę przedsiębiorcy;
- 2) na etykietach GS1-128, umieszczonych na flagach plomb samozaciskających do worków zbiorczych, w SSCC zawiera się prefix GS1 przydzielony przedsiębiorcy.

Rozdział 4

Opakowania banknotów lub monet sformowane przez producenta

§ 22. Opakowanie banknotów sformowane przez producenta stanowi:

- 1) wiązka, w której każde 5 paczek, zawierających oprócz informacji, o których mowa w § 9 ust. 2, napis „NARODOWY BANK POLSKI”, owiniętych jest paskiem z przezroczystej folii, z naklejoną w sposób trwały na folii albo na pasku znajdującym się w górnej części wiązki etykietą GS1-128; przykładową etykietę określa załącznik nr 13a do zarządzenia;
- 2) pudło, z naklejonymi w sposób trwały dwiema etykietami GS1-128, umieszczonymi, w sposób umożliwiający ich odczytanie, w rogu pudła na krótszym i dłuższym boku pudła, z taśmą zabezpieczającą, naklejoną na pudło w sposób uniemożliwiający jej ponowne użycie po zerwaniu; przykładową etykietę określa załącznik nr 14 do zarządzenia.

§ 23. 1. Opakowanie monet sformowane przez producenta stanowi:

- 1) saszetka;
- 2) worek zbiorczy, zawierający saszetki, przesyty, z zamieszczoną w sposób trwały na folii etykietą GS1-128; przykładową etykietę określa załącznik nr 15 do zarządzenia.

2. Liczbę i łączną wartość monet poszczególnych wartości nominalnych w saszetkach oraz liczbę saszetek w workach zbiorczych z monetami określa załącznik nr 11 do zarządzenia.

Rozdział 5

Pobieranie i odprowadzanie banknotów i monet

§ 24. 1. Pobieranie i odprowadzanie banknotów i monet przez jednostki organizacyjne banków dokonywane jest w pudłach z banknotami, workach przesyłkowych z banknotami oraz w workach zbiorczych z monetami lub banknotami.

2. Odprowadzanie banknotów i monet przez jednostki organizacyjne banków do NBP dokonywane jest w:

- 1) workach przesyłkowych zawierających banknoty:
 - a) nienadające się do obiegu,
 - b) łącznie nadające się do obiegu i nienadające się do obiegu,
 - c) (uchylona);
- 2) workach zbiorczych zawierających monety luzem:
 - a) nienadające się do obiegu,
 - b) łącznie nadające się do obiegu i nienadające się do obiegu.

3. Dopuszcza się odprowadzanie przez jednostki organizacyjne banków do NBP:

- 1) worków przesyłkowych zawierających banknoty nadające się do obiegu,
- 2) worków zbiorczych zawierających monety luzem nadające się do obiegu

– z tym że na przywieszkach do worków zamieszcza się dodatkowo litery „ON”, a w przypadku stosowania kodów kreskowych GS1-128, litery „ON” zamieszcza się na etykiecie GS1-128 umieszczonej na fladze plomby samozaciskającej.

§ 25. 1. Jednostka organizacyjna banku pobierając banknoty lub monety z NBP lub z jednostki organizacyjnej innego banku:

- 1) sprawdza czy pudła, worki przesyłkowe z banknotami oraz worki zbiorcze z monetami nie są uszkodzone, czy ich oznaczenia nie są naruszone oraz czy informacje zamieszczone na:
 - a) przywieszkach do worków,

- b) etykietach GS1-128 naklejonych na pudłach, workach zbiorczych wykonanych z folii lub umieszczonych na flagach plomb samozaciskających do worków
 - są zgodne z informacjami wynikającymi z dokumentacji określonej w umowach, o których mowa w § 4;
- 2) zamieszcza w sposób trwały na:
- a) odwrotnej stronie przywieszek do worków,
 - b) etykietach GS1-128 naklejonych na pudłach lub workach zbiorczych wykonanych z folii,
 - c) odwrotnej stronie flag plomb samozaciskających niż umieszczone etykiety GS1-128
 - nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, która pobiera banknoty lub monety oraz datę pobrania banknotów lub monet z NBP lub z jednostki organizacyjnej innego banku;
- 3) sprawdza sumarycznie, przelicza, sortuje oraz sprawdza autentyczność:
- a) banknotów w terminie 20 dni kalendarzowych od daty pobrania banknotów,
 - b) monet w terminie 90 dni kalendarzowych od daty pobrania monet.

2. Po dokonaniu sprawdzenia sumarycznego jednostka organizacyjna banku zamieszcza w sposób trwały, na wiązkach, na woreczkach jednostkowych wykonanych z folii, pakietach, saszetkach oraz na odwrotnej stronie przywieszek do woreczków jednostkowych lub na odwrotnej stronie flag plomb samozaciskających niż zostały umieszczone etykiety GS1-128 – nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz datę pobrania banknotów lub monet z jednostki organizacyjnej innego banku lub NBP oraz niszczy przywieszkę do worka przez przedarcie lub przecięcie co najmniej na dwie części, a etykietę GS1-128 umieszczoną na pudle, worku zbiorczym wykonanym z folii lub na fladze plomby samozaciskającej, przez jej przekreślenie w sposób trwały.

3. Jednostka organizacyjna banku może nie zamieszczać na opakowaniach banknotów lub monet informacji, o których mowa w ust. 2, jeżeli sprawdzenie sumaryczne następuje bezpośrednio przed przeliczeniem lub sortowaniem lub sprawdzeniem autentyczności banknotów lub monet. Informacje te zamieszczane są wyłącznie w przypadku stwierdzenia niezgodności w opakowaniu.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, pozostawia się pudło, worek zbiorczy wykonany z folii, przywieszkę do worka lub flagę plomby samozaciskającej z umieszczoną etykietą GS1-128, do czasu przeliczenia lub sortowania lub sprawdzenia autentyczności wszystkich banknotów lub monet znajdujących się w tych opakowaniach.

5. Jednostka organizacyjna banku, w przypadku opakowań sformowanych przez NBP lub producenta, może:

- 1) nie sortować banknotów;
- 2) nie przeliczać, nie sortować i nie sprawdzać autentyczności monet w rulonach i saszetkach, o ile umowy, o których mowa w § 4, tak stanowią.

§ 26. 1. Jednostka organizacyjna banku, odprowadzając banknoty lub monety do NBP lub do jednostki organizacyjnej innego banku, zamieszcza w sposób trwały na:

- 1) odwrotnej stronie przywieszek do worków przesyłkowych i worków zbiorczych oraz na odwrotnej stronie flag plomb samozaciskających niż zostały umieszczone etykiety GS1-128 – nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz datę pobrania, w przypadku odprowadzania banknotów lub monet otrzymanych z jednostki organizacyjnej tego samego banku;
- 2) wiązkach, pakietach, woreczkach jednostkowych wykonanych z folii, na odwrotnej stronie przywieszek do woreczków jednostkowych z monetami oraz na odwrotnej stronie flag plomb samozaciskających niż naklejone etykiety GS1-128 – nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz datę pobrania w przypadku odprowadzania banknotów lub monet otrzymanych z jednostki organizacyjnej tego samego banku lub innego banku.

2. (uchylony).

3. NBP, przyjmując banknoty lub monety odprowadzane przez jednostkę organizacyjną banku, o której mowa w ust. 1, stosuje odpowiednio § 25 ust. 1–4, z tym że terminy, o których mowa w § 25 ust. 1 pkt 3, liczone są od daty odprowadzenia banknotów lub monet do NBP.

§ 27. W przypadku stwierdzenia różnicy kasowej w opakowaniu banknotów lub monet w odniesieniu do:

- 1) niedoboru – zobowiązanym do jej rozliczenia jest jednostka organizacyjna banku formująca opakowania na rzecz jednostki organizacyjnej banku stwierdzającej różnicę, o ile umowy, o których mowa w § 4, nie stanowią inaczej;
- 2) nadwyżki – zobowiązanym do jej rozliczenia jest jednostka organizacyjna banku stwierdzająca różnicę, na rzecz jednostki organizacyjnej banku formującej opakowania, o ile umowy, o których mowa w § 4, nie stanowią inaczej.

DZIAŁ III

WALUTY OBCE

Rozdział 1

Sposób i tryb przeliczania i sortowania banknotów i monet

§ 28. 1. Przeliczanie i sortowanie banknotów i monet oraz sprawdzanie ich autentyczności odbywa się przy użyciu urządzenia albo ręcznie, odpowiednio zgodnie z § 7 ust. 6, 8 i 9 pkt 1 lit. b oraz pkt 2, o ile umowy, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2, nie stanowią inaczej.

2. Sprawdzanie autentyczności banknotów i monet euro odbywa się zgodnie z art. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1338/2001 z dnia 28 czerwca 2001 r. ustanawiającego środki niezbędne dla ochrony euro przed fałszowaniem (Dz. Urz. UE L 181 z 04.07.2001, str. 6, z późn. zm.⁵⁾).

3. W trakcie sortowania banknotów, za nienadające się do obiegu uznaje się w szczególności banknoty postrzępione, nadmiernie zabrudzone, zaplamione, odbarwione lub uszkodzone w inny sposób, w tym również wskutek umieszczenia na nich trwałego napisu, nadruku, rysunku lub innego znaku oraz banknoty sklejone taśmą, klejem lub w inny sposób, naddarte, zszyte lub spięte, przerwane, zawilgocone, zbutwiałe i kruszące się oraz banknoty zanieczyszczone cieczami lub substancjami stałymi.

4. W przypadku przeliczania, sortowania i sprawdzania autentyczności banknotów z wiązki lub półwiązki pozostawia się opaskę zdjętą z danej paczki, do czasu stwierdzenia zgodności liczby, wartości nominalnej i autentyczności banknotów w tej paczce, a następnie opaskę niszczy się przez przedarcie lub przecięcie co najmniej na dwie części.

Rozdział 2

Sposób i tryb pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz pobierania i odprowadzania tych znaków

§ 29. 1. Paczkę formuje się odrębnie z banknotów nadających się do obiegu lub nienadających się do obiegu w sposób określony w § 9 ust. 1, 2, 5 i 6.

2. Na przedniej stronie opaski, oprócz informacji, o których mowa w § 9 ust. 2, zamieszcza się dodatkowo wartość nominalną, nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku, kod danej waluty ustalony przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną, zwaną dalej „ISO”, a w przypadku banknotów nienadających się do obiegu, dodatkowo literę „Z”.

§ 30. 1. Wiazkę lub półwiazkę formuje się odrębnie z paczek nadających się do obiegu lub nienadających się do obiegu w sposób określony w § 11 ust. 1, z tym, że przepisy dotyczące wiazki stosuje się odpowiednio do półwiązki.

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 17 z 22.01.2009, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 104 z 23.04.2015, str. 52.

2. Wiązkę lub półwiązkę formuje się z paczek zawierających banknoty tego samego rozmiaru danej waluty obcej, sformowanych przez jednego pracownika lub zespół pracowników lub z paczek sformowanych przez różnych pracowników, stosując odpowiednio § 11 ust. 3–5, z tym, że przepisy dotyczące wiązki stosuje się odpowiednio do półwiązki.

§ 31. 1. Z monet nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu, tej samej wartości nominalnej, formuje się rulony, pakiety lub woreczki jednostkowe z monetami.

2. Formowanie woreczka jednostkowego z monetami, wykonanego z:

- 1) tkaniny – polega na umieszczeniu w woreczku dowolnej liczby monet oraz jego zamknięciu i oznaczeniu w sposób określony odpowiednio w § 19 ust. 1–2;
- 2) folii – polega na umieszczeniu w woreczku dowolnej liczby monet oraz jego zamknięciu i oznaczeniu w sposób określony odpowiednio w § 19 ust. 3–4.

3. Woreczek jednostkowy z monetami oznacza się przywieszką, której wzór stanowi załącznik nr 16 do zarządzenia, na której zamieszcza się w sposób trwały, po wyrazach „Waluta obca”, informacje określające kod danej waluty ustalony przez ISO, nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz datę sformowania woreczka i zamieszcza się podpis lub identyfikator.

4. W przypadku woreczków jednostkowych z monetami nienadającymi się do obiegu, na przywieszkach zamieszcza się, z prawej strony oznaczenia kodu waluty, literę „Z”.

§ 32. Worki przesyłkowe z banknotami lub worki zbiorcze z monetami lub banknotami zamyka się i oznacza w sposób określony w § 13, z tym że do worka zakłada się przywieszkę, której wzór stanowi załącznik nr 16 do zarządzenia lub przywieszkę bez nadruków, na której zamieszcza się w sposób trwały wyrazy „Waluta obca”, informacje określające kod danej waluty ustalony przez ISO, wartość nominalną, liczbę banknotów lub monet znajdujących się w worku, nazwę lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku oraz datę sformowania worka i zamieszcza się podpis lub identyfikator.

§ 33. Pobieranie i odprowadzanie banknotów i monet walut obcych odbywa się odpowiednio w sposób określony w § 24–27, o ile umowy, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2, nie stanowią inaczej.

DZIAŁ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

§ 34. Używane na podstawie zarządzenia, o którym mowa w § 35:

- 1) worki przesyłkowe i zbiorcze bez kapsli, opaski na paczki banknotów, przywieszki do worków przesyłkowych oraz plomby wykonane z metalu lub tworzywa sztucznego mogą być stosowane na dotychczasowych zasadach do dnia 30 czerwca 2018 r.;
- 2) pudła zawierające etykiety mogą być stosowane do wyczerpania zapasów.

§ 35. Traci moc zarządzenie nr 19/2007 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 24 października 2007 r. w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP z 2015 r. poz. 8).

§ 36. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r., z wyjątkiem § 7 ust. 2–5 oraz ust. 10, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2018 r.

Załączniki do zarządzenia nr 19/2016 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 sierpnia 2016 r.

Załącznik nr 1

Kryteria stosowane do oceny jakości obiegu banknotów przy użyciu urządzeń oraz sposób sprawdzania tych kryteriów

Tabela 1. Wykaz uszkodzeń mających wpływ na ocenę jakości obiegu

Lp.	Uszkodzenie	Opis
1.	zabrudzenie	ogólne zabrudzenie całej powierzchni banknotu
2.	plama	koncentracja brudu w określonym miejscu na powierzchni banknotu
3.	napis, nadruk, rysunek	dodany rysunek, napis lub inny znak napisany bądź w jakikolwiek inny sposób naniesiony na banknot
4.	odbarwienie	odbarwienia części lub całości banknotu np. banknot uprany
5.	rozdarcie	nie wymaga wyjaśnienia
6.	dziura	nie wymaga wyjaśnienia
7.	ubytek powierzchni	banknot niekompletny; brak części banknotu wzdłuż co najmniej jednego brzegu (w odróżnieniu od banknotu dziurawego)
8.	podklejenie	części tego samego lub większej liczby banknotów sklejone taśmą, klejem lub w inny sposób
9.	zagniecenia	wielokrotne zagniecenia
10.	wiotkość	pogorszenie struktury papieru skutkujące wyraźnym brakiem sztywności
11.	zagięcia	nie wymaga wyjaśnienia
12.	zagięte rogi banknotu	nie wymaga wyjaśnienia

1. Dodatkowe informacje dotyczące kryteriów jakości obiegu (wizerunki banknotów prezentują przykładowe rodzaje i wielkości uszkodzeń):

1) Zabrudzenie

Banknoty zabrudzone posiadają zwiększoną gęstość optyczną. Maksymalny poziom zwiększenia gęstości optycznej banknotów, w porównaniu do nowych banknotów, który pozwala na uznanie banknotów za nadające się do obiegu określa tabela 2.

Tabela 2. Poziomy gęstości optycznej dla banknotów emisji 2012 r., 2015 r. i 2016 r.*

Wartość nominalna	Maksymalny poziom zwiększenia gęstości optycznej w porównaniu do nowego banknotu	Filtr
10 zł	0,07	magenta
20 zł	0,07	magenta
50 zł	0,07	magenta
100 zł	0,07	magenta
200 zł	0,07	magenta
500 zł	0,07	magenta

* Przykładowe wizualizacje banknotów (emisji 1994 r.) nadających oraz nienadających się do obiegu ze względu na zabrudzenia, określono w części 2. Wizualizacje zabrudzeń banknotów emisji 1994 r.

Zwiększenie gęstości optycznej banknotu wyliczane jest w oparciu o wyższą z dwóch wartości średnich arytmetycznych z pomiarów wykonanych w co najmniej 4 punktach na niezadrukowanej powierzchni banknotu, poza wizerunkiem znaku wodnego, oddzielnie na każdej stronie banknotu. Banknoty niespełniające powyższych wymogów nie nadają się do obiegu.

2) Plama

Banknoty z koncentracją brudu na powierzchni banknotu pokrywającą obszar większy niż $9 \text{ mm} \times 9 \text{ mm}$ na niezadrukowanej powierzchni banknotu lub większą niż $15 \text{ mm} \times 15 \text{ mm}$ na zadrukowanej powierzchni banknotu, nie nadają się do obiegu.

Emisja 1994

Emisja 2012

3) Napis, nadruk, rysunek

Sortowanie według tego kryterium (w zakresie wykrywania napisów, nadruków oraz rysunków) nie jest obowiązkowe.

4) Odbarwienie

Banknoty odbarwione w wyniku wyprania lub poddania ich działaniu agresywnych substancji chemicznych, mogą zostać wykryte przez czujniki elementów graficznych lub czujniki ultrafioletu. Tego rodzaju banknoty nie nadają się do obiegu.

Emisja 1994

Emisja 2012

5) Rozdarcie

Banknoty o rozdarciach, które są „otwarte” i znajdują się całkowicie lub częściowo poza obszarem działania elementów urządzenia odpowiedzialnych za transport mechaniczny nie nadają się do obiegu, jeżeli rozdarcia są większe niż wskazane w tabeli 3.

Tabela 3.

Kierunek	Szerokość	Długość
Pionowy	4 mm	8 mm
Poziomy	4 mm	15 mm
Ukośny	4 mm	18 mm*

* Pomiaru dokonuje się, wyznaczając prostą od końca rozdarcia do tego brzegu banknotu, przy którym znajduje się początek rozdarcia (rzut prostokątny), a nie mierząc długość samego rozdarcia.

Emisja 1994

Emisja 2012

6) Dziura

Banknoty z dziurami, które znajdują się całkowicie lub częściowo poza obszarem działania elementów urządzenia odpowiedzialnych za transport mechaniczny nie nadają się do obiegu, jeżeli powierzchnia dziury jest większa niż 10 mm².

Emisja 1994

Emisja 2012

7) Ubytek powierzchni

Banknoty o długości zmniejszonej o 6 mm lub więcej lub o szerokości zmniejszonej o 5 mm lub więcej, nie nadają się do obiegu. Wszystkie pomiary odnoszą się do nominalnej długości i szerokości banknotów.

Emisja 1994

Emisja 2012

8) Podklejenie

Banknoty z taśmą klejącą zakrywającą powierzchnię o wymiarach większych niż 10 mm × 40 mm i grubszą niż 50 µm, nie nadają się do obiegu. W przypadku urządzeń nieposiadających możliwości technicznych sortowanie według tego kryterium nie jest obowiązkowe.

Emisja 1994

Emisja 2012

9) Zagniecenia

Banknoty pogniecione można zwykle rozpoznać na podstawie zmniejszonego współczynnika odbicia lub zmniejszonej sztywności papieru. Sortowanie według tego kryterium nie jest obowiązkowe.

Emisja 1994

Emisja 2012

10) Wiotkość

Banknoty o bardzo niskiej sztywności powinny być sortowane jako nienadające się do obiegu. Z uwagi na to, że wiotkość najczęściej łączy się z zabrudzeniem, banknoty te zazwyczaj są wykrywane również przez czujniki zabrudzeń. Sortowanie według tego kryterium nie jest obowiązkowe.

11) Zagięcia

Banknoty z zagięciami są wykrywane przez czujniki sprawdzające wielkość banknotu, z uwagi na ich mniejszą długość lub szerokość lub przez czujniki grubości. Ze względu na ograniczenia techniczne, za banknoty nienadające się do obiegu uznane będą jednak tylko banknoty z zagięciami spełniającymi kryteria przewidziane dla uszkodzeń, tj. zagięcia powodujące zmniejszenie długości banknotu o ponad 6 mm lub szerokości banknotu o ponad 5 mm.

Emisja 1994

Emisja 2012

12) Zagięte rogi banknotu

Banknoty z zagiętymi rogami o obszarze większym niż 220 mm² i minimalnej długości krótszej krawędzi rogu przekraczającej 15 mm, nie nadają się do obiegu.

Emisja 1994

Emisja 2012

2. Wizualizacje zabrudzeń banknotów emisji 1994 r.

W każdym zestawie wizerunków dla wartości nominalnej, banknoty 1 i 2 prezentują banknoty nadające się do obiegu, banknot 3 „graniczny” nadający się do obiegu oraz banknoty 4 i 5 nienadające się do obiegu.

Wartość nominalna 10 zł

Wartość nominalna 20 zł

1

2

3

4

5

Wartość nominalna 50 zł

Wartość nominalna 100 zł

1

2

3

4

5

Wartość nominalna 200 zł

1

2

3

4

5

3. Wizualizacje zabrudzeń banknotów emisji: 2012 r., 2015 r. i 2016 r.

W każdym zestawie wizerunków dla wartości nominalnej, banknoty 1 i 2 prezentują banknoty nadające się do obiegu, banknot 3 „graniczny” nadający się do obiegu oraz banknoty 4 i 5 nienadające się do obiegu.

Wartość nominalna 10 zł

1

2

3

4

5

Wartość nominalna 20 zł

1

2

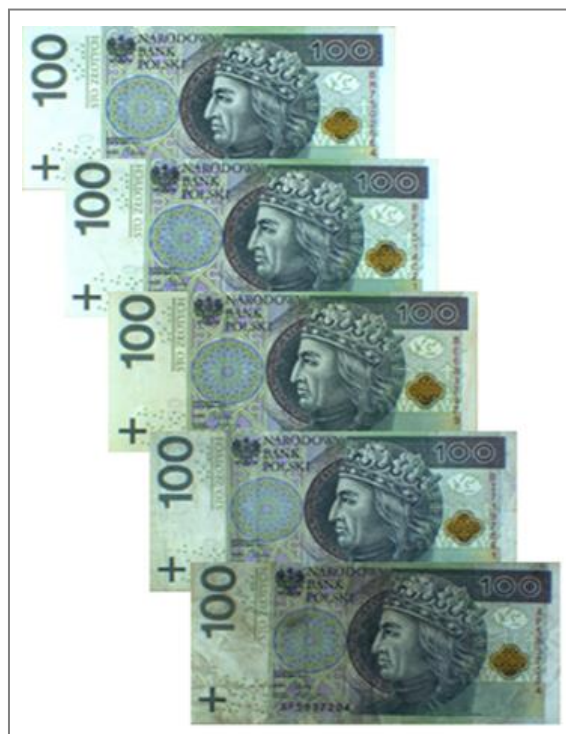
3

4

5

Wartość nominalna 50 zł**Wartość nominalna 100 zł**

1
2
3
4
5

Wartość nominalna 200 zł**Wartość nominalna 500 zł**

1
2
3
4
5

Załącznik nr 2

**Kryteria stosowane do oceny jakości obiegu banknotów w przypadku ich ręcznego przeliczania
lub sortowania oraz sposób sprawdzania tych kryteriów**

Banknoty sprawdzane są pod względem występowania uszkodzeń określonych w tabeli lub występowania wyraźnego uszkodzenia jednego z rozpoznawalnych zabezpieczeń.

Tabela – wykaz uszkodzeń mających wpływ na ocenę jakości obiegu

Lp.	Uszkodzenie	Opis
1.	zabrudzenie	dostrzegalne wzrokowo zabrudzenie powierzchni banknotu
2.	plama	dostrzegalna wzrokowo koncentracja brudu w określonym miejscu na powierzchni banknotu
3.	napis, nadruk, rysunek	dostrzegalny wzrokowo dodany rysunek, napis lub inny znak napisany bądź w jakikolwiek inny sposób naniesiony na banknot
4.	odbarwienie	dostrzegalne wzrokowo odbarwienia części lub całości banknotu, np. banknot uprany
5.	rozdarcie	banknot posiadający co najmniej jedno rozdarcie przy krawędzi
6.	dziura	banknot z przynajmniej jedną dostrzegalną wzrokowo dziurą
7.	ubytek	brak części banknotu wzdłuż co najmniej jednej krawędzi (w odróżnieniu od dziur), np. banknot z oderwanym rogiem
8.	podklejenie	części jednego lub większej liczby banknotów połączone taśmą, klejem lub w inny sposób
9.	zagniecenia	banknot z wielokrotnymi zagnieceniami na powierzchni całego banknotu, które znacząco wpływają na jego wygląd
10.	wiotkość	pogorszenie struktury papieru skutkujące wyraźnym brakiem sztywności
11.	banknot z zagięciami	banknot, który jest zagięty, w tym banknoty, które nie mogą być wyprostowane
12.	zagięte rogi banknotu	banknot z przynajmniej jednym wyraźnie zagiętym rogiem

Załącznik nr 3

Wymagania dotyczące urządzeń

1. Urządzenia powinny spełniać następujące wymagania:
 - 1) sortować banknoty, klasyfikować pojedyncze banknoty oraz rozdzielać banknoty zgodnie z ich klasyfikacją;
 - 2) muszą posiadać wydzielone kieszenie wyjściowe lub innego rodzaju rozwiązania zapewniające prawidłowe rozdzielanie sortowanych banknotów;
 - 3) muszą mieć możliwość modyfikacji ustawień, tak aby mogły w prawidłowy sposób wykrywać różne typy falsyfikatów. Dodatkowo, w razie potrzeby, urządzenia te muszą mieć możliwość modyfikacji ustawień w celu dostosowania do bardziej lub mniej rygorystycznych kryteriów sortowania, według jakości obiegowej;
 - 4) muszą mieć możliwość modyfikacji ustawień pozwalających, w razie potrzeby, na zamienną obsługę banknotów o wartościach nominalnych 10, 20, 50, 100, 200 i 500 złotych w przypadku urządzeń określonych w tabeli 1.
2. Wymagania dla poszczególnych rodzajów urządzeń określa tabela 1 i 2.

Tabela 1. Urządzenia obsługiwane przez klienta

A. Urządzenia obsługiwane przez klienta – identyfikujące klienta

1.	Urządzenia do przyjmowania banknotów z funkcją weryfikacji autentyczności – wpłatomaty	Urządzenia do przyjmowania banknotów z funkcją sprawdzania autentyczności umożliwiają klientom wpłatę banknotów na rachunek bankowy przy użyciu karty płatniczej lub innych środków, nie posiadają jednak żadnych funkcji pozwalających na wypłacanie banknotów. Urządzenia te weryfikują banknoty pod względem autentyczności oraz umożliwiają identyfikację klienta; weryfikacja jakości obiegowej jest opcjonalna.
2.	Urządzenia do przyjmowania i wydawania banknotów pracujące w obiegu zamkniętym – recyklery	Urządzenia do przyjmowania i wydawania banknotów pracujące w obiegu zamkniętym umożliwiają klientom wpłatę banknotów na rachunek bankowy oraz wypłatę banknotów z rachunku bankowego, przy użyciu karty płatniczej lub innych środków. Urządzenia te sprawdzają autentyczność oraz jakość obiegową banknotów, jak również umożliwiają identyfikację klienta. Urządzenia te wypłacają banknoty autentyczne i nadające się do obiegu, które zostały wpłacone przez innych klientów podczas poprzednich transakcji.
3.	Urządzenia do przyjmowania i wydawania banknotów	Urządzenia do przyjmowania i wydawania banknotów niepracujące w obiegu zamkniętym umożliwiają klientom wpłatę banknotów na rachunki bankowe oraz wypłatę banknotów z rachunków bankowych, przy użyciu karty płatniczej lub innych środków. Urządzenia te weryfikują banknoty pod względem autentyczności oraz umożliwiają identyfikację klienta; weryfikacja jakości obiegowej jest opcjonalna. Urządzenia te nie wypłacają banknotów, które zostały wpłacone przez innych klientów podczas poprzednich transakcji, lecz jedynie banknoty, które zostały w nich umieszczone oddzielnie.

B. Pozostałe urządzenia obsługiwane przez klienta

1.	Urządzenia do wydawania banknotów z funkcją weryfikacji autentyczności i jakości obiegowej	Urządzenia do wydawania banknotów, które weryfikują autentyczność i jakość obiegową banknotów przed ich wypłaceniem klientom.
----	--	---

Tabela 2. Urządzenia obsługiwane przez pracownika lub zespół pracowników

1.	Sortery	Sortery weryfikują autentyczność i jakość obiegową banknotów.
2.	Urządzenia do sprawdzania autentyczności banknotów	Urządzenia do sprawdzania autentyczności banknotów weryfikują autentyczność banknotów.
3.	Urządzenia kasjerskie z funkcją sprawdzania autentyczności lub jakości obiegowej banknotów	Urządzenia kasjerskie z funkcją sprawdzania autentyczności lub jakości obiegowej banknotów są urządzeniami do przyjmowania i wydawania banknotów, pracującymi w obiegu zamkniętym, które weryfikują banknoty pod względem ich autentyczności lub jakości obiegowej. Urządzenia te wypłacają banknoty autentyczne i nadające się do obiegu, które zostały wpłacone przez innych klientów podczas poprzednich transakcji. Dodatkowo przechowują one banknoty w bezpieczny sposób, jak również umożliwiają uznawanie lub obciążanie rachunków bankowych klientów.
4.	Urządzenia kasjerskie z funkcją sprawdzania autentyczności banknotów	Urządzenia kasjerskie z funkcją sprawdzania autentyczności banknotów są urządzeniami, które weryfikują banknoty pod względem autentyczności. Dodatkowo urządzenia te przechowują banknoty w bezpieczny sposób, jak również umożliwiają uznawanie lub obciążanie rachunków bankowych klientów.

Załącznik nr 4

Klasyfikacja banknotów w urządzeniach oraz szczegółowy sposób postępowania z banknotami

1. Klasyfikację i sposób postępowania z banknotami wpłaconymi do urządzenia lub wypłacanymi przez urządzenie obsługiwane przez klienta określa tabela 1 i 2.

Tabela 1. Klasyfikacja i postępowanie z banknotami wpłaconymi do urządzenia obsługiwanego przez klienta, w połączeniu z identyfikacją klienta

Lp.	Kategoria	Charakterystyka	Postępowanie z banknotami
1.	Przedmioty nierozpoznane jako banknoty waluty polskiej	Nierozpoznane jako banknoty waluty polskiej ze względu na którąkolwiek z następujących cech: – banknoty inne niż banknoty waluty polskiej, – przedmioty podobne do banknotów waluty polskiej, – błędny wizerunek lub format, – duży zagięty róg (rogi) lub brakująca część (części), – zabarwiona powierzchnia, wskazująca na uszkodzenie przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych, – błąd urządzenia w zakresie pobrania lub transportu.	Zwrot/nieprzyjęcie przedmiotu przez urządzenie.
2.	Banknoty podejrzanego co do autentyczności	Rozpoznany wizerunek i format, ale co najmniej jedna ze sprawdzanych przez urządzenie cech umożliwiających potwierdzenie autentyczności nie jest wykryta bądź nie spełnia zadanych parametrów, w tym, gdy cechy lub parametry banknotów zostały zmienione w wyniku uszkodzenia przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych.	Zatrzymanie przez urządzenie. Niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów zgodnie z obowiązującymi przepisami. Nie należy dokonywać uznania rachunku klienta. Weryfikacja autentyczności może być dokonana przez pracownika lub zespół pracowników. Po uznaniu banknotów przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzanego co do autentyczności, zgodnie z obowiązującymi przepisami, banknoty niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów. Banknoty posiadające cechy wskazujące na uszkodzenie przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych, które nie zostały uznane przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzanego co do autentyczności, należy przekazać do NBP zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3.	Banknoty o niepotwierdzonej autentyczności	Rozpoznany wizerunek i format, ale nie wszystkie cechy umożliwiające potwierdzenie autentyczności zostały sprawdzone przez urządzenie ze względu na odchylenia od zadanej jakości lub tolerancji. W większości przypadków są to banknoty nienadające się do obiegu.	Można uznać rachunek klienta. Weryfikacja autentyczności przez pracownika lub zespół pracowników. Po potwierdzeniu autentyczności, banknoty nadające się do obiegu można ponownie wprowadzić do obrotu. Banknoty nienadające się do obiegu należy przekazać do NBP. Po uznaniu banknotów przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzanego co do autentyczności, zgodnie z obowiązującymi przepisami, banknoty niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów.
4.	Banknoty rozpoznane jako autentyczne i nadające się do obiegu	Wszystkie testy autentyczności i jakości obiegowej wykonywane przez urządzenie dały wynik pozytywny.	Można ponownie wprowadzić do obrotu. Można uznać rachunek klienta.
5.	Banknoty rozpoznane jako autentyczne, ale nienadające się do obiegu	Wszystkie testy autentyczności wykonywane przez urządzenie dały wynik pozytywny. Przynajmniej jeden test jakości obiegowej dał wynik negatywny.	Nie można ponownie wprowadzić do obrotu. Banknoty należy przekazać do NBP. Można uznać rachunek klienta.

Dodatkowe informacje do tabeli 1:

Banknoty kategorii 2 i 3 nie są zwracane klientowi przez urządzenie w przypadku, gdy urządzenie pozwala na anulowanie wpłaty. W przypadku anulowania transakcji zatrzymane banknoty mogą być tymczasowo składowane w przeznaczonych do tego celu części urządzenia. Urządzenia, które nie weryfikują banknotów pod względem jakości obiegowej, nie muszą dokonywać rozróżnienia pomiędzy kategoriami banknotów 4 i 5.

Tabela 2. Klasyfikacja i postępowanie z banknotami wypłacanymi przez urządzenie obsługiwane przez klienta

Lp.	Kategoria	Charakterystyka	Postępowanie z banknotami
1.	Przedmioty nierozpoznane jako banknoty waluty polskiej	Nierozpoznane jako banknoty waluty polskiej ze względu na którąkolwiek z następujących cech: – banknoty inne niż banknoty waluty polskiej, – przedmioty podobne do banknotów waluty polskiej, – błędny wizerunek lub format, – duży zagięty róg (rogi) lub brakująca część (części), – zabarwiona powierzchnia, wskazująca na uszkodzenie przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych, – błąd urządzenia w zakresie pobrania lub transportu.	Nie mogą być wydane klientowi.

2.	Banknoty podejrzane co do autentyczności	Rozpoznany wizerunek i format, ale co najmniej jedna ze sprawdzanych przez urządzenie cech umożliwiających potwierdzenie autentyczności nie jest wykryta bądź nie spełnia zadanych parametrów, w tym, gdy cechy lub parametry banknotów zostały zmienione w wyniku uszkodzenia przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych.	Nie mogą być wydane klientowi. Niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów zgodnie z obowiązującymi przepisami. Weryfikacja autentyczności może być dokonana przez pracownika lub zespół pracowników. Po uznaniu banknotów przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzane co do autentyczności, zgodnie z obowiązującymi przepisami, banknoty niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów. Banknoty posiadające cechy wskazujące na uszkodzenie przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych, które nie zostały uznane przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzane co do autentyczności, należy przekazać do NBP zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3.	Banknoty o niepotwierdzonej autentyczności	Rozpoznany wizerunek i format, ale nie wszystkie cechy umożliwiające potwierdzenie autentyczności zostały rozpoznane przez urządzenie ze względu na odchylenia od zadanej jakości lub tolerancji.	Nie mogą być wydane klientowi. Weryfikacja autentyczności przez pracownika lub zespół pracowników. Po potwierdzeniu autentyczności, banknoty nadające się do obiegu można ponownie wprowadzić do obrotu. Banknoty nienadające się do obiegu podlegają przekazaniu do NBP. Po uznaniu banknotów przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzane co do autentyczności, zgodnie z obowiązującymi przepisami banknoty niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów.
4.	Banknoty rozpoznane jako autentyczne i nadające się do obiegu	Wszystkie testy autentyczności i jakości obiegowej wykonywane przez urządzenie dały wynik pozytywny.	Mogą być wydane klientowi.
5.	Banknoty rozpoznane jako autentyczne, ale nienadające się do obiegu	Wszystkie testy autentyczności wykonywane przez urządzenie dały wynik pozytywny. Przynajmniej jeden test jakości obiegowej dał wynik negatywny.	Nie mogą być wydane klientowi. Banknoty należy przekazać do NBP.

2. Klasyfikację banknotów i postępowanie w przypadku urządzenia obsługiwanego przez pracownika lub zespół pracowników określa tabela 3.

Tabela 3. Postępowanie w przypadku urządzenia obsługiwane przez pracownika
lub zespół pracowników

Lp.	Kategoria	Charakterystyka	Postępowanie z banknotami
1.	Przedmioty nierozpoznane jako banknoty waluty polskiej	Nierozpoznane jako banknoty waluty polskiej ze względu na którąkolwiek z następujących cech: – banknoty inne niż banknoty waluty polskiej, – przedmioty podobne do banknotów waluty polskiej, – błędny wizerunek lub format, – duży zagięty róg (rogi) lub brakująca część (części), – zabarwiona powierzchnia, wskazująca na uszkodzenie przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych, – błąd urządzenia w zakresie pobrania lub transportu.	Zwrot przez urządzenie pracownikowi lub zespołowi pracowników do dalszej oceny i postępowania. Po wizualnej ocenie dokonanej przez pracownika lub zespół pracowników przedmioty nierozpoznane jako banknoty waluty polskiej mogą być zwrócone klientowi. Banknoty posiadające cechy wskazujące na uszkodzenie przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych, które nie zostały uznane przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzane co do autentyczności, należy przekazać do NBP zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2.	Banknoty podejrzane co do autentyczności	Rozpoznany wizerunek i format, ale co najmniej jedna ze sprawdzanych przez urządzenie cech umożliwiających potwierdzenie autentyczności nie jest wykryta bądź nie spełnia zadanych parametrów, w tym, gdy cechy lub parametry banknotów zostały zmienione w wyniku uszkodzenia przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych.	Zwrot przez urządzenie pracownikowi lub zespołowi pracowników do dalszego postępowania. Po uznaniu banknotów za podejrzane co do autentyczności przez pracownika lub zespół pracowników, zgodnie z obowiązującymi przepisami banknoty niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów. Banknoty posiadające cechy wskazujące na uszkodzenie przez system neutralizacji papierowych wartości pieniężnych, które nie zostały uznane przez pracownika lub zespół pracowników za podejrzane co do autentyczności, należy przekazać do NBP zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3.	Banknoty o niepotwierdzonej autentyczności	Rozpoznany wizerunek i format, ale nie wszystkie cechy umożliwiające potwierdzenie autentyczności zostały rozpoznane przez urządzenie ze względu na odchylenia od zadanej jakości lub tolerancji.	Zwrot przez urządzenie pracownikowi lub zespołowi pracowników do dalszego postępowania. Po uznaniu banknotów za podejrzane co do autentyczności przez pracownika lub zespół pracowników, zgodnie z obowiązującymi przepisami banknoty niezwłocznie przekazuje się jednostce organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zatrzymania banknotów.
4.	Banknoty rozpoznane jako autentyczne i nadające się do obiegu	Wszystkie testy autentyczności i jakości obiegowej wykonywane przez urządzenie dały wynik pozytywny.	Można powtórnie wprowadzić do obrotu. Uznanie rachunku klienta.

5.	Banknoty rozpoznane jako autentyczne, ale nienadające się do obiegu	Wszystkie testy autentyczności wykonywane przez urządzenie dały wynik pozytywny. Przynajmniej jeden test jakości obiegowej dał wynik negatywny.	Nie można powtórnie wprowadzić do obrotu. Banknoty należy przekazać do NBP. Uznanie rachunku klienta.
----	---	---	--

Dodatkowe informacje dotyczące klasyfikacji banknotów i postępowania w przypadku niektórych urządzeń obsługiwanych przez pracownika lub zespół pracowników.

- Banknoty kategorii 4 i 5 podlegają oddzieleniu od banknotów kategorii 1, 2 i 3; urządzenia, które nie weryfikują banknotów pod względem jakości obiegowej, nie muszą dokonywać rozróżnienia pomiędzy banknotami kategorii 4 i 5.
- Sortery klasyfikują i sortują banknoty kategorii 1, 2 i 3 do jednej lub większej liczby kieszeni wyjściowych, a banknoty kategorii 4 i 5 do dwóch oddzielnych kieszeni wyjściowych zgodnie z tabelą 3, przy czym w celu uniknięcia interwencji pracownika lub zespołu pracowników obsługującego urządzenie potrzebne są co najmniej trzy wydzielone kieszenie wyjściowe.
- Sortery posiadające wyłącznie dwie wydzielone kieszenie wyjściowe mogą sortować i klasyfikować banknoty w następujący sposób:
 - tryb pierwszy:
 - weryfikacja autentyczności i jakości obiegowej dokonywana jest w tym samym cyklu; w cyklu tym banknoty kategorii 4 muszą być oddzielone do jednej stacjonarnej kieszeni wyjściowej, podczas gdy banknoty pozostałych kategorii muszą zostać oddzielone do osobnej stacjonarnej kieszeni wyjściowej, która nie ma fizycznego kontaktu z banknotami kategorii 4,
 - jeśli w drugiej kieszeni wyjściowej stwierdzona zostanie obecność banknotu kategorii 1, 2 lub 3, pracownik lub zespół pracowników musi dokonać powtórnego sortowania banknotów z drugiej kieszeni wyjściowej; w tym drugim cyklu banknoty kategorii 1, 2 i 3 oddziela się od banknotów kategorii 5 poprzez przeniesienie banknotów kategorii 1, 2 i 3 do wydzielonej kieszeni wyjściowej oraz traktuje zgodnie z tabelą 3; z uwagi na to, że urządzenie nie może fizycznie oddzielić banknotów kategorii 1, 2 i 3 poprzez ich przeniesienie do różnych kieszeni wyjściowych, należy je wszystkie uznać za banknoty kategorii 2;
 - tryb drugi:
 - weryfikacja autentyczności w pierwszym cyklu; w tym cyklu banknoty kategorii 4 i 5 muszą być oddzielone do jednej stacjonarnej kieszeni wyjściowej, podczas gdy banknoty pozostałych kategorii 1, 2 i 3 muszą zostać oddzielone do osobnej stacjonarnej kieszeni wyjściowej, która nie ma fizycznego kontaktu z banknotami kategorii 4 i 5; z uwagi na to, że urządzenie nie może fizycznie oddzielić banknotów kategorii 1, 2 i 3 poprzez ich przeniesienie do różnych kieszeni wyjściowych, należy je wszystkie uznać za banknoty kategorii 2,
 - weryfikacja jakości obiegowej w drugim cyklu; w tym cyklu banknoty kategorii 4 oddziela się od banknotów kategorii 5 poprzez przeniesienie banknotów kategorii 5 do wydzielonej kieszeni wyjściowej oraz traktuje zgodnie z tabelą 3.
- Urządzenia do sprawdzania autentyczności banknotów klasyfikują i sortują banknoty według kategorii 1, 2 i 3 do jednej kieszeni wyjściowej, a banknoty kategorii 4 i 5 do drugiej kieszeni, przy czym w celu uniknięcia interwencji pracownika lub zespołu pracowników obsługującego urządzenie, potrzebne są co najmniej dwie wydzielone kieszenie wyjściowe.
- Urządzenia do sprawdzania autentyczności banknotów posiadające wyłącznie jedną kieszeń wyjściową mogą klasyfikować i sortować banknoty, jeśli spełnione zostaną wymagania:

- 1) za każdym razem, gdy stwierdzi się obecność banknotu kategorii 1, 2 lub 3, urządzenie musi natychmiast zatrzymać proces sortowania oraz zatrzymać ten banknot w położeniu uniemożliwiającym fizyczny kontakt ze zweryfikowanymi banknotami;
- 2) wynik weryfikacji autentyczności dla każdego pojedynczego banknotu kategorii 1, 2 lub 3 musi być wskazany na wyświetlaczu; z uwagi na to, że urządzenie nie może fizycznie oddzielić banknotów kategorii 1, 2 i 3 poprzez ich przeniesienie do różnych kieszeni wyjściowych, należy je wszystkie uznać za banknoty kategorii 2;
- 3) przy zatrzymaniu sortowania urządzenie musi sprawdzić obecność banknotów kategorii 1, 2 i 3, przy czym wznowienie sortowania może nastąpić wyłącznie po fizycznym usunięciu banknotów kategorii 1, 2 i 3 przez pracownika lub zespół pracowników;
- 4) przy każdym zatrzymaniu procesu sortowania pracownik lub zespół pracowników może mieć dostęp do nie więcej niż jednego banknotu kategorii 1, 2 lub 3.

Załącznik nr 4a

Przykładowa etykieta GS1-128 na wiązkę

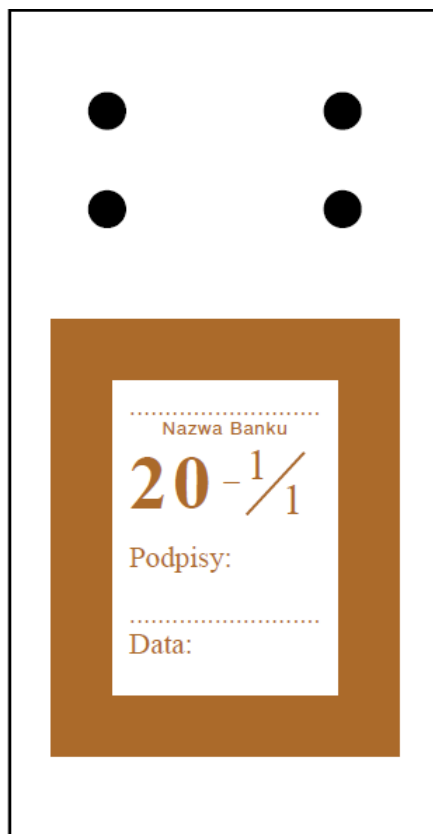
Nazwa Banku		5/1
PACK DATE/DATA PAKOW.: DD.MM.RRRR		XXXXXXXX
wiązka 1 000 szt.		
GTIN: 059033519XXXXX		SERIAL/NR SERYJNY: XXXXXX
		
(01) 059033519XXXXX (13) RRRMDD (21) XXXXXX		

Objaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) w lewym górnym rogu miejsce na oznaczenie literowe rodzaju banknotów:
 - a) w przypadku banknotów nadających się do obiegu – brak oznaczenia literowego,
 - b) w przypadku banknotów nienadających się do obiegu lub łącznie banknotów nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu – oznaczenie literowe „ON”;
- 2) miejsce na nazwę jednostki organizacyjnej banku lub numer ewidencyjny tej jednostki;
- 3) symbol określający wartość nominalną:
 - a) symbol **1/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych,
 - b) symbol **2/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - c) symbol **5/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - d) symbol **1/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - e) symbol **2/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - f) symbol **5/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 500 złotych;
- 4) wyrazy „PACK DATE/DATA PAKOW.:" oraz następujące po nich miejsce na datę pakowania;
- 5) oznaczenie „XXXXXXXX” określające miejsce na identyfikator, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 5; zamieszczanie identyfikatora nie jest obowiązkowe;
- 6) wyrazy „wiązka 1 000 szt.” określające rodzaj opakowania;
- 7) wyraz „GTIN” oraz następujący po nim GTIN wiązki, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP – 59033519,
 - c) kolejne pięć cyfr, gdzie:
 - pierwsza – określa typ banknotów, w tym przypadku nadające się do obiegu, nienadające się do obiegu lub łącznie nadające się do obiegu i nienadające się do obiegu,
 - druga i trzecia – określa wartość nominalną banknotów,
 - czwarta – określa typ opakowania banknotów, w tym przypadku wiązkę,
 - piąta – określa cyfrę kontrolną;
- 8) wyrazy „SERIAL/NR SERYJNY:" oraz następujący po nich numer seryjny wiązki;
- 9) kod kreskowy GS1-128;
- 10) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (01) – GTIN wiązki, o którym mowa w pkt 7,
 - b) (13) – data pakowania (RRMMDD),
 - c) (21) – unikalny numer seryjny wiązki.

Załącznik nr 5

**Wzór przywieszki do worka przesyłkowego zawierającego banknoty
nadające się do obiegu****Objaśnienia:**

- 1) wzór podaje przykładową wartość nominalną;
- 2) przywieszka o wymiarach 110 mm × 57 mm, wykonana z białego kartonu, tworzywa sztucznego lub płótna, zadrukowanego jednostronnie, na którym zamieszczona jest ramka o szerokości minimum 8 mm, wskazująca kolorem wartość nominalną banknotów:
 - a) kolor czerwony według wzornika Pantone 1795 U – oznacza banknoty o wartości nominalnej 500 złotych,
 - b) kolor pomarańczowy według wzornika Pantone 1585 U – oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - c) kolor zielony według wzornika Pantone 7482 U – oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - d) kolor granatowy według wzornika Pantone 2748 U – oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - e) kolor fioletowy według wzornika Pantone 2577 U – oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - f) kolor brązowy według wzornika Pantone 7517 U – oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych;
- 3) na białym polu wewnątrz ramki nadruki w kolorach, o których mowa w pkt 2, zawierające symbole określające zawartość worka:
 - a) symbol „20” oznacza 20 000 sztuk banknotów tej samej wartości nominalnej, sformowanych w wiązki,
 - b) symbol 1/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych,
symbol 2/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
symbol 5/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
symbol 1/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
symbol 2/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
symbol 5/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 500 złotych;
- 4) bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku albo bez tego nadruku.

Załącznik nr 5a

Przykładowa etykieta GS1-128 na worek przesyłkowy zawierający banknoty nadające się do obiegu, nienadające się do obiegu lub łącznie nadające się i nienadające się do obiegu

Nazwa Banku	1/2
PACK DATE/DATA PAKOW.: DD.MM.RRRR	XXXXXXXXXX
COUNT/LICZBA: 10 x wiązka 1 000 szt.	
SSCC:0590XXXXXXXXXXXXX	CONTENT/ZAW.: 059033519XXXXX
	
(02) 059033519XXXXX (13) RRMMDD (37) 10	
	
(00) 0590XXXXXXXXXXXXX	

Objaśnienia:

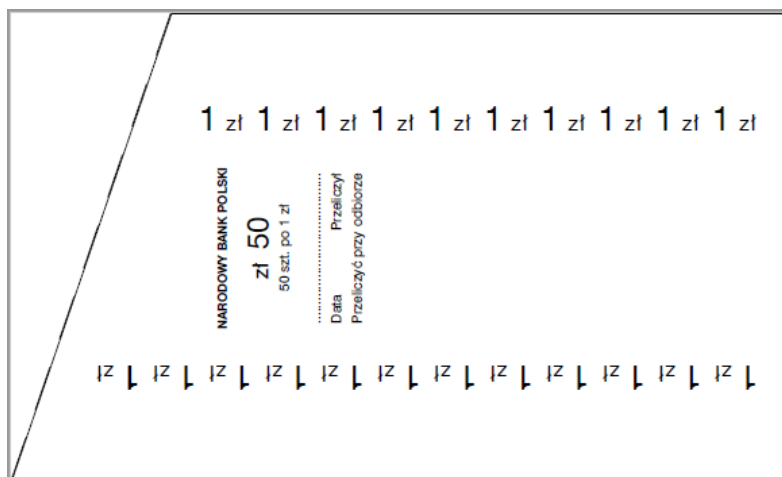
Etykieta zawiera:

- 1) w lewym górnym rogu miejsce na oznaczenie literowe rodzaju banknotów:
 - a) w przypadku banknotów nadających się do obiegu – brak oznaczenia literowego,
 - b) w przypadku banknotów nienadających się do obiegu lub łącznie banknotów nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu – oznaczenie literowe „ON”;
- 2) miejsce na nazwę jednostki organizacyjnej banku lub numer ewidencyjny tej jednostki;
- 3) symbol określający wartość nominalną:
 - a) symbol **1/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych,
 - b) symbol **2/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - c) symbol **5/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - d) symbol **1/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - e) symbol **2/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - f) symbol **5/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 500 złotych;
- 4) wyrazy „PACK DATE/DATA PAKOW.:" oraz następujące po nich miejsce na datę pakowania;
- 5) oznaczenie „XXXXXXXXXX” wskazujące miejsce na identyfikator, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 5; zamieszczanie identyfikatora nie jest obowiązkowe;
- 6) wyrazy „COUNT/LICZBA: 10 x wiązka 1 000 szt.” określające liczbę wiązek w worku przesyłkowym;
- 7) wyraz „SSCC” oraz następujący po nim SSCC worka przesyłkowego zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – od 0 do 9,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP, bankowi lub przedsiębiorcy – 590 oraz kolejne cztery, pięć, sześć lub siedem cyfr,
 - c) kolejne cyfry do siedemnastej włącznie – określają numer seryjny worka przesyłkowego,
 - d) osiemnasta cyfra – określa cyfrę kontrolną;
- 8) wyrazy „CONTENT/ZAW.:" oraz następujący po nich GTIN wiązki, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3;
- 9) kod kreskowy GS1-128;
- 10) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (02) – GTIN wiązki, o którym mowa w pkt 8,
 - b) (13) – data pakowania (RRMMDD),
 - c) (37) – liczba wiązek zawartych w worku przesyłkowym,
 - d) (00) – SSCC worka przesyłkowego.

Załącznik nr 5b (uchylony)

Załącznik nr 6 (uchylony)

Załącznik nr 7

Wzór papieru rulonowego**Objaśnienia:**

- 1) wzór podaje przykładową wartość nominalną;
- 2) papier rulonowy koloru białego, zadrukowany jednostronnie w kolorze czarnym, wzdłuż dolnej i górnej krawędzi powtarzająca się wartość nominalna;
- 3) na białym polu, pomiędzy nadrukiem określającym wartość nominalną, zamieszczone nadruki określające łączną wartość monet w rulonie, liczbę monet i ich wartość nominalną oraz napis „Przeliczyć przy odbiorze”;
- 4) wymiary papieru rulonowego dostosowuje się do rozmiaru monet poszczególnych wartości nominalnych;
- 5) NBP i producent stosuje papier rulonowy z nadrukiem „Narodowy Bank Polski”;
- 6) bank stosuje papier rulonowy z nadrukiem nazwy banku albo bez tego nadruku.

Załącznik nr 8

**Wzór przywieszki do woreczka jednostkowego lub pakietu zawierającego monety
nadające się do obiegu**

●	●
●	●
----- Nazwa Banku	
zł 5 500 sztuk po 1 gr	
----- Data	
----- Podpis	
1 gr 1 gr 1 gr	

Objaśnienia:

- 1) wzór podaje przykładową wartość nominalną;
- 2) przywieszka o wymiarach 85 mm × 50 mm, wykonana z białego kartonu, tworzywa sztucznego lub płótna, zadrukowanego jednostronnie w kolorze czarnym;
- 3) na białym polu zamieszczone nadruki określające łączną wartość monet w woreczku jednostkowym lub pakiecie, liczbę monet i ich wartość nominalną; wzdłuż dolnej krawędzi przywieszki umieszczony, powtarzający się nadruk, określający wartość nominalną;
- 4) bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku albo bez tego nadruku.

Załącznik nr 8a

Przykładowa etykieta GS1-128 na pakiet lub woreczek jednostkowy z monetami w rulonach

Objaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) miejsce na nazwę jednostki organizacyjnej banku lub numer ewidencyjny tej jednostki;
- 2) wartość nominalną: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- 3) wyrazy „PACK DATE/DATA PAKOW.:” oraz następujące po nich miejsce na datę pakowania;
- 4) oznaczenie „XXXXXXXX” wskazujące miejsce na identyfikator, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 5; zamieszczanie identyfikatora nie jest obowiązkowe;
- 5) wyrazy „pak. / wor. j. 500 szt.” określające rodzaj opakowania;
- 6) wyraz „GTIN” oraz następujący po nim GTIN pakietu lub woreczka jednostkowego, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP – 59033519,
 - c) kolejne pięć cyfr, gdzie:
 - pierwsza – określa typ monet, w tym przypadku nadające się do obiegu,
 - druga i trzecia – określa wartość nominalną monet,
 - czwarta – określa typ opakowania monet, w tym przypadku pakiet lub woreczek jednostkowy,
 - piąta – określa cyfrę kontrolną;
- 7) wyrazy „SERIAL/NR SERYJNY:” oraz następujący po nich numer seryjny pakietu lub woreczka jednostkowego;
- 8) kod kreskowy GS1-128;
- 9) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (01) – GTIN pakietu lub woreczka jednostkowego, o którym mowa w pkt 6,
 - b) (13) – data pakowania (RRMMDD),
 - c) (21) – unikalny numer seryjny pakietu lub woreczka jednostkowego.

Załącznik nr 9 (uchylony)

Załącznik nr 9a

Przykładowa etykieta GS1-128 na woreczek jednostkowy z monetami luzem

Objaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) miejsce na nazwę jednostki organizacyjnej banku lub numer ewidencyjny tej jednostki;
- 2) wartość nominalną: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- 3) wyrazy „PACK DATE/DATA PAKOW.:” oraz następujące po nich miejsce na datę pakowania;
- 4) oznaczenie „XXXXXXXX” wskazujące miejsce na identyfikator, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 5; zamieszczanie identyfikatora nie jest obowiązkowe;
- 5) wyrazy „wor. j. luz 500 szt.” określające rodzaj opakowania;
- 6) wyraz „GTIN” oraz następujący po nim GTIN woreczka jednostkowego, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP – 59033519,
 - c) kolejne pięć cyfr, gdzie:
 - pierwsza – określa typ monet, w tym przypadku nadające się do obiegu,
 - druga i trzecia – określa wartość nominalną monet,
 - czwarta – określa typ opakowania monet, w tym przypadku woreczek jednostkowy,
 - piąta – określa cyfrę kontrolną;
- 7) wyrazy „SERIAL/NR SERYJNY:” oraz następujący po nich numer seryjny woreczka jednostkowego;
- 8) kod kreskowy GS1-128;
- 9) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (01) – GTIN woreczka jednostkowego, o którym mowa w pkt 6,
 - b) (13) – data pakowania (RRMMDD),
 - c) (21) – unikalny numer seryjny woreczka jednostkowego.

Załącznik nr 10

Liczba woreczków jednostkowych lub pakietów oraz łączna wartość monet w worku zbiorczym

Wartości nominalne monet	Liczba woreczków jednostkowych lub pakietów w worku zbiorczym (szt.)	Łączna wartość monet w woreczku jednostkowym lub w pakiecie (zł)	Liczba monet w worku zbiorczym (szt.)	Łączna wartość monet w worku zbiorczym (zł)
1 grosz	16	5	8 000	80
2 grosze	13	10	6 500	130
5 groszy	10	25	5 000	250
10 groszy	10	50	5 000	500
20 groszy	9	100	4 500	900
50 groszy	6	250	3 000	1 500
1 złoty	5	500	2 500	2 500
2 złote	5	1 000	2 500	5 000
2 złote ze stopu Nordic Gold	3	1 000	1 500	3 000
5 złotych	4	2 500	2 000	10 000

Objaśnienia:

- 1) NBP i bank stosują dla monet o wartości nominalnej 5 złotych i monet o wartości nominalnej 5 złotych z wizerunkiem okolicznościowym, pakowanych łącznie i rozłącznie, liczbę woreczków jednostkowych lub pakietów oraz łączną wartość monet w worku zbiorczym równą liczbie woreczków jednostkowych lub pakietów oraz łącznej wartości monet w worku zbiorczym, określonej dla monet o wartości nominalnej 5 złotych;
- 2) producent stosuje dla monet o wartości nominalnej 5 złotych, z wizerunkiem okolicznościowym, liczbę i łączną wartość monet w pakiecie i worku zbiorczym równą liczbie i łącznej wartości monet w pakiecie i worku zbiorczym, określonej dla monet o wartości nominalnej 5 złotych.

Załącznik nr 11

Liczba i łączna wartość monet poszczególnych wartości nominalnych w saszetce i worku zbiorczym

Wartości nominalne monet	Saszetka		Worek zbiorczy		
	Liczba monet (szt.)	Łączna wartość monet (zł)	Liczba saszetek (szt.)	Liczba monet (szt.)	Łączna wartość monet (zł)
1 grosz	100	1	80	8 000	80
2 grosze	100	2	65	6 500	130
5 groszy	100	5	50	5 000	250
10 groszy	100	10	50	5 000	500
20 groszy	100	20	45	4 500	900
50 groszy	100	50	30	3 000	1 500
1 złoty	100	100	25	2 500	2 500
2 złote	100	200	25	2 500	5 000
2 złote ze stopu Nordic Gold	50	100	30	1 500	3 000
5 złotych	100	500	20	2 000	10 000

Objaśnienia:

Producent stosuje dla monet o wartości nominalnej 5 złotych, z wizerunkiem okolicznościowym, liczbę i łączną wartość monet w saszetce i worku zbiorczym równą liczbie i łącznej wartości monet w saszetce i worku zbiorczym, określonej dla monet o wartości nominalnej 5 złotych.

Załącznik nr 12

Wzór przywieszki do worka zbiorczego zawierającego monety nadające się do obiegu

1 gr	•	•
1 gr	•	•
1 gr	 Nazwa Banku	
1 gr	 woreczków pakietów	
1 gr	8 000 sztuk monet	
1 gr	po 1 gr	
1 gr	Suma 80 zł	
1 gr	Podpisy	
1 gr	Data	

Objaśnienia:

- 1) wzór podaje przykładową wartość nominalną;
- 2) przywieszka o wymiarach 95 mm × 55 mm, wykonana z białego kartonu, tworzywa sztucznego lub płótna, zadrukowanego jednostronnie w kolorze czarnym;
- 3) na białym polu zamieszczone nadruki określające liczbę monet, wartość nominalną i łączną wartość monet w worku zbiorczym, wzdłuż lewej krawędzi przywieszki umieszczony, powtarzający się nadruk, określający wartość nominalną;
- 4) bank stosuje przywieszki z nadrukiem nazwy banku albo bez tego nadruku.

Załącznik nr 12a

Przykładowa etykieta GS1-128 na worek zbiorczy z pakietami lub woreczkami jednostkowymi z rulonami monetObjaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) miejsce na nazwę jednostki organizacyjnej banku lub numer ewidencyjny tej jednostki;
- 2) wartość nominalną: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- 3) wyrazy „PACK DATE/DATA PAKOW.” oraz następujące po nich miejsce na datę pakowania;
- 4) oznaczenie „XXXXXXXXX” wskazujące miejsce na identyfikator, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 5; zamieszczanie identyfikatora nie jest obowiązkowe;
- 5) wyrazy „COUNT/LICZBA: 16 x pak./wor. j. 500 szt.” określające liczbę pakietów lub woreczków jednostkowych w worku zbiorczym;
- 6) wyraz „SSCC” oraz następujący po nim SSCC worka zbiorczego zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – od 0 do 9,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP, bankowi lub przedsiębiorcy – 590 oraz kolejne cztery, pięć, sześć lub siedem cyfr,
 - c) kolejne cyfry do siedemnastej włącznie – określają numer seryjny worka zbiorczego,
 - d) osiemnasta cyfra – określa cyfrę kontrolną;
- 7) wyrazy „CONTENT/ZAW.” oraz następujący po nich GTIN pakietu lub woreczka jednostkowego, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3;
- 8) kod kreskowy GS1-128;
- 9) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (02) – GTIN pakietu lub woreczka jednostkowego, o którym mowa w pkt 7,
 - b) (13) – data pakowania (RRMMDD),
 - c) (37) – liczba pakietów lub woreczków jednostkowych zawartych w worku zbiorczym,
 - d) (00) – SSCC worka zbiorczego.

Załącznik nr 12b

Przykładowa etykieta GS1-128 na worek zbiorczy z woreczkami jednostkowymi z monetami luzemObjaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) miejsce na nazwę jednostki organizacyjnej banku lub numer ewidencyjny tej jednostki;
- 2) wartość nominalną: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- 3) wyrazy „PACK DATE/DATA PAKOW.:” oraz następujące po nich miejsce na datę pakowania;
- 4) oznaczenie „XXXXXXXX” wskazujące miejsce na identyfikator, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 5; zamieszczanie identyfikatora nie jest obowiązkowe;
- 5) wyrazy „COUNT/LICZBA: 16 x wor. j. luz 500 szt.” określające liczbę woreczków jednostkowych w worku zbiorczym;
- 6) wyraz „SSCC” oraz następujący po nim SSCC worka zbiorczego zawierający:
 - cyfrę uzupełniającą – od 0 do 9,
 - prefix GS1 przydzielony NBP, bankowi lub przedsiębiorcy – 590 oraz kolejne cztery, pięć, sześć lub siedem cyfr,
 - kolejne cyfry do siedemnastej włącznie – określają numer seryjny worka zbiorczego,
 - osiemnasta cyfra – określa cyfrę kontrolną;
- 7) wyrazy „CONTENT/ZAW.:” oraz następujący po nich GTIN woreczka jednostkowego, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3;
- 8) kod kreskowy GS1-128;
- 9) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (02) – GTIN woreczka jednostkowego, o którym mowa w pkt 7,
 - b) (13) – data pakowania (RRMMDD),
 - c) (37) – liczba woreczków jednostkowych zawartych w worku zbiorczym,
 - d) (00) – SSCC worka zbiorczego.

Załącznik nr 12c

Przykładowa etykieta GS1-128 na worek zbiorczy zawierający monety luzem nienadające się do obiegu lub łącznie nadające się do obiegu i nienadające się do obieguObjaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) w lewym górnym rogu miejsce na oznaczenie literowe rodzaju monet – w przypadku monet nienadających się do obiegu lub łącznie monet nadających się do obiegu i nienadających się do obiegu – oznaczenie literowe „ON”;
- 2) miejsce na nazwę jednostki organizacyjnej banku lub numer ewidencyjny tej jednostki;
- 3) wartość nominalną: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- 4) wyrazy „PACK DATE/DATA PAKOW.:.” oraz następujące po nich miejsce na datę pakowania;
- 5) oznaczenie „XXXXXXX” wskazujące miejsce na identyfikator, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 5; zamieszczanie identyfikatora nie jest obowiązkowe;
- 6) wyrazy „worek luz 2 000 szt.” określające rodzaj opakowania;
- 7) wyraz „SSCC” oraz następujący po nim SSCC worka zbiorczego, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – od 0 do 9,
 - b) prefix GS1 przydzielony bankowi lub przedsiębiorcy – 590 oraz kolejne cztery, pięć, sześć lub siedem cyfr,
 - c) kolejne cyfry do siedemnastej włącznie – określają numer seryjny worka zbiorczego,
 - d) osiemnasta cyfra – określa cyfrę kontrolną;
- 8) wyraz „GTIN” oraz następujący po nim GTIN worka zbiorczego, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP – 59033519,
 - c) kolejne pięć cyfr, gdzie:
 - pierwsza – określa typ monet, w tym przypadku nienadające się do obiegu lub łącznie monety nadające się do obiegu i nienadające się do obiegu,
 - druga i trzecia – określa wartość nominalną monet,
 - czwarta – określa typ opakowania monet, w tym przypadku worek zbiorczy,
 - piąta – określa cyfrę kontrolną;
- 9) kod kreskowy GS1-128;
- 10) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (01) – GTIN worka zbiorczego, o którym mowa w pkt 8,
 - b) (13) – data pakowania (RRMMDD),
 - c) (00) – SSCC worka zbiorczego.

Załącznik nr 13 (uchylony)

Załącznik nr 13a

Przykładowa etykieta GS1-128 na wiązkę sformowaną przez producenta

Objaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) miejsce na nazwę producenta;
- 2) symbol określający wartość nominalną:
 - a) symbol **1/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych,
 - b) symbol **2/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - c) symbol **5/1** oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - d) symbol **1/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - e) symbol **2/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - f) symbol **5/2** oznacza banknoty o wartości nominalnej 500 złotych;
- 3) wyrazy „PROD DATE/DATA PROD.:” oraz następujące po nich miejsce na datę produkcji;
- 4) wyrazy „wiązka 1 000 szt.” określające rodzaj opakowania;
- 5) wyraz „GTIN” oraz następujący po nim GTIN wiązki, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP – 59033519,
 - c) kolejne pięć cyfr, gdzie:
 - pierwsza – określa typ banknotów, w tym przypadku nadające się do obiegu sformowane przez producenta,
 - druga i trzecia – określa wartość nominalną banknotów,
 - czwarta – określa typ opakowania banknotów, w tym przypadku wiązkę,
 - piąta – określa cyfrę kontrolną;
- 6) wyrazy „SERIAL/NR SERYJNY:” oraz następujący po nich numer seryjny wiązki;
- 7) kod kreskowy GS1-128;
- 8) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (01) – GTIN wiązki, o którym mowa w pkt 5,
 - b) (11) – data produkcji (RRMMDD),
 - c) (21) – unikalny numer seryjny wiązki.

Przykładowa etykieta GS1-128 na pudło sformowane przez producentaObjaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) miejsce na nazwę producenta;
- 2) symbol określający wartość nominalną:
 - a) symbol 1/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 10 złotych,
 - b) symbol 2/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 20 złotych,
 - c) symbol 5/1 oznacza banknoty o wartości nominalnej 50 złotych,
 - d) symbol 1/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 100 złotych,
 - e) symbol 2/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 200 złotych,
 - f) symbol 5/2 oznacza banknoty o wartości nominalnej 500 złotych;
- 3) wyrazy „PROD DATE/DATA PROD.,” oraz następujące po nich miejsce na datę produkcji;
- 4) wyrazy „pudło 10 000 szt.” określające rodzaj opakowania;
- 5) wyraz „GTIN” oraz następujący po nim GTIN pudła, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP – 59033519,
 - c) kolejne pięć cyfr, gdzie:
 - pierwsza – określa typ banknotów, w tym przypadku nadające się do obiegu sformowane przez producenta,
 - druga i trzecia – określa wartość nominalną banknotów,
 - czwarta – określa typ opakowania banknotów, w tym przypadku pudło,
 - piąta – określa cyfrę kontrolną;
- 6) wyraz „SSCC” oraz następujący po nim SSCC pudła zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – od 0 do 9,
 - b) prefix GS1 przydzielony producentowi – 590 oraz kolejne cztery, pięć, sześć lub siedem cyfr,
 - c) kolejne cyfry do siedemnastej włącznie – określają numer seryjny pudła,
 - d) osiemnasta cyfra – określa cyfrę kontrolną;
- 7) wyrazy „SERIAL/NR SERYJNY:” oraz następujący po nich numer seryjny pudła;
- 8) kod kreskowy GS1-128;
- 9) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (01) – GTIN pudła, o którym mowa w pkt 5,
 - b) (11) – data produkcji (RRMMDD),
 - c) (21) – unikalny numer seryjny pudła,
 - d) (00) – SSCC pudła.

Załącznik nr 15

Przykładowa etykieta GS1-128 na worek zbiorczy sformowany przez producenta

Objaśnienia:

Etykieta zawiera:

- 1) miejsce na nazwę producenta;
- 2) wartość nominalną: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- 3) wyrazy „PROD DATE/DATA PROD.:” oraz następujące po nich miejsce na datę produkcji;
- 4) wyrazy „worek 8 000 szt.” określające rodzaj opakowania;
- 5) wyraz „SSCC” oraz następujący po nim SSCC worka zbiorczego zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony producentowi – 590 oraz kolejne cztery, pięć, sześć lub siedem cyfr,
 - c) kolejne cyfry do siedemnastej włącznie – określają numer seryjny worka zbiorczego,
 - d) osiemnasta cyfra – określa cyfrę kontrolną;
- 6) wyraz „GTIN” oraz następujący po nim GTIN worka zbiorczego, określony w krajowej liście GTIN, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, zawierający:
 - a) cyfrę uzupełniającą – 0,
 - b) prefix GS1 przydzielony NBP – 59033519,
 - c) kolejne pięć cyfr, gdzie:
 - pierwsza – określa typ monet, w tym przypadku nadające się do obiegu sformowane przez producenta,
 - druga i trzecia – określa wartość nominalną monet,
 - czwarta – określa typ opakowania monet, w tym przypadku worek zbiorczy,
 - piąta – określa cyfrę kontrolną;
- 7) kod kreskowy GS1-128;
- 8) czytelne wzrokowo określenie kodu kreskowego GS1-128 z Identyfikatorami zastosowania IZ znajdującymi się pod kodem kreskowym GS1-128:
 - a) (01) – GTIN worka zbiorczego, o którym mowa w pkt 6,
 - b) (11) – data produkcji (RRMMDD),
 - c) (00) – SSCC worka zbiorczego.

Załącznik nr 16

**Wzór przywieszki do woreczka jednostkowego z monetami, worka przesyłkowego z banknotami
i worka zbiorczego z banknotami lub monetami**

○	○
○	○
nazwa lub numer ewidencyjny jednostki organizacyjnej banku	
waluta obca	
..... szt. po	
wartość	
podpis/identyfikator	
data	

Objaśnienia:

Przywieszka o wymiarach 100–120 mm x 70–75 mm wykonana z białego kartonu, tworzywa sztucznego lub płótna, zadrukowana jednostronnie w kolorze czarnym, na której zamieszczone są nadruki wskazujące miejsce zamieszczania informacji określających zawartość woreczka.